

TŘI DUCHOVNÍ ZPĚVY

Podle původních pramenů k tisku připravila Komise pro vydávání děl Antonína Dvořáka: Otakar Šourek, František Bartoš, předseda — Jan Hanuš, vedoucí redaktor — dr. Jiří Berkovec — Jarmil Burghauser — dr. Antonín Čubr — Antonín Pokorný — Karel Šolc.

TŘI DUCHOVNÍ ZPĚVY, jež tvoří obsah této části souborného vydání díla *Antonína Dvořáka* (8. IX. 1841–1. V. 1904), jsou spjaty s osobou Dvořákova přítele Aloise Göbla (1841–1907), který byl v oné době úředníkem na panství knížete Rohana se sídlem na zámku Sychrově u Turnova. Netvoří cyklus, nýbrž vznikly postupně v letech 1877–1879 za Dvořákových letních návštěv na Sychrově jako příležitostná dílka pro intimní slavnostní chvíle v kruhu rodiny a nejbližších přátel. Podrobněji o ovzduší Sychrova a Göblově přátelství, jež znamenaly pro Dvořáka nesporně jeden z opěrných vztahů k domovu a jednu z lidských jistot, hovoří naše předmluva ke kritickému vydání dvojzpěvu *O Sanctissima*, který je čtvrtým a posledním dílkem této skupiny Dvořákovy tvorby.

Prvé z nich, *Ave Maria*, spadá do Dvořákova sychrovského pobytu z konce července 1877, po dokončení opery *Selma sedlák*, a datum vzniku — 23.–24. VII. — spolu s věnováním, uvedeným v tištěném vydání firmy Starý, „*Uxori carissimae*“ — ukazuje, že bylo napsáno k svátku skladatelovy choti Anny (svátek 26. července). Druhý zpěv, *Hymnus ad laudes in festo sanctissimae Trinitatis*, byl napsán 14. srpna 1878, tedy v předvečer svátku Nanebevzetí Panny Marie; pobyt na Sychrově tu následuje po Dvořákově prázdninovém výletu na Šumavu, podniknutém s J. Srbem-Debrnovem a F. Lachnerem, spojeném časově s orchestrací některých částí první řady Slovanových tanců. A třetí, *Ave maris stella*, vznikl dva dny před dvojzpěvem *O Sanctissima* dne 4. září 1879, poukazuje datem na záměr provedení dne 8. září, což je shodou okolností nejen svátek Narození Panny Marie, ale i den narozenin skladatele samotného.

Není pochyb, že všechny skladby vzápětí po zrodu na Sychrově i poprvé zazněly; nemáme jen bezpečné zjištění, kterou interpretovala skladatelova choť a kterou Alois Göbl; oba byli výborní zpěváci a oba disponovali středním či hlubším hlasem (alt, baryton). Zcela nepochybně zpívali oba společně zmíněný dvojzpěv. Otakar Šourek sám potlačil ve třetím vydání své velké dvořákovské monografie údaj prvního a druhého vydání, že byl *Hymnus de ss. Trinitate* po napsání „hned druhý den nato při mši Göblem zazpíván“.

Intimní určení všech těchto děl dosvědčuje i okolnost, že tři z nich (stranou byl ponechán *Hymnus*) byly publikovány až počátkem r. 1883 firmou E. Starý, *Hymnus* až po skladatelově smrti Dobroslavem Orlem jako příloha jím redigovaného časopisu *Cyril* v r. 1911.

Přestože skladby nemají výrazných zevních znaků Dvořákova kompozičního slohu, jejich čistá a prostá faktura jde ruku v ruce s citovou hloubkou a upřímností, pro Dvořáka tak typickými znaky, a tvoří logické předstupně jeho mše D dur, díla jímavé atmosféry české pastorální zbožnosti.

Jarmil Burghauser